

Social- och hälsovårdsverket
Sosiaali- ja terveysvirasto

Regelbok för servicesedel inom närståendevården

29.9.2020

Innehåll

1. Servicesedel.....	1
2. Syftet med servicen	1
3. Avlastning i hemmet.....	1
3.1 Att ansöka om och bevilja servicesedel.....	1
3.2 Servicesedelns värde	2
4. Lagstadgad ledighet för närståendevårdaren	2
4.1 Att ansöka om och bevilja servicesedel.....	2
4.2 Servicesedelns värde	2
4.3 Utrymme.....	3
5. Klientens ställning.....	3
6. Krav som ställs på serviceinnehåll	3
7. Personal	4

1. Servicesedel

Servicesedeln är ett alternativt sätt att ordna social- och hälsovårdstjänster som social- och hälsovårdsverket i Jakobstad har ansvar för att ordna. Vid användningen av servicesedel ersätts den som använder social- och hälsovårdsservicen de kostnader som förorsakas av den service som serviceproducenten ordnar till det av kommunen (social- och hälsovårdsverket) på förhand bestämda värdet. Beviljandet av servicesedel baseras alltid på bedömningen av servicebehov som görs av en yrkesperson inom social- och hälsovårdsverket.

Klienten har alltid rätt att neka en servicesedel. I sådana fall erbjuds klienten motsvarande service som social- och hälsovårdsverket producerar själv eller köper av privata producenter. Klienten har inte ovillkorlig rätt att kräva en servicesedel.

2. Syftet med servicen

Med stöd för närståendevård avses att vård av och omsorg om äldre, sjuka eller personer med funktionsnedsättning ordnas i hemförhållanden med hjälp av en anhörig eller någon annan som står den vårdbehövande nära.

En närståendevårdare har rätt till minst tre dygn ledig tid per kalendermånad, om han eller hon oavbrutet eller med få avbrott varit bunden vid vården dygnet runt eller fortgående varje dag. Vårdaren anses vara bunden vid vården dygnet runt oberoende av om den vårdbehövande regelbundet en liten del av dygnet anlitar social- och hälsovårdstjänster som ordnas utanför hemmet. (Lag om stöd för närståendevård 2.12.2005/937)

Syftet med servicesedel för stöd för närståendevård är att stödja klientens hemmaboende och att stödja närståendevårdaren. Servicesedlarna för närståendevården är avlastning i hemmet och lagstadgad ledighet. Servicesedlarna är avsedda för över 65-åriga klienter inom närståendevården. Att inleda servicesedelservicen förutsätter att en tjänsteinnehavare vid social- och hälsovårdsverket har beviljat stöd för närståendevård och gjort upp ett avtal om närståendevård med vårdaren.

3. Avlastning i hemmet

Klienter inom närståendevården har möjlighet att få servicesedel för avlastning. Avlastning i hemmet är inte avsett för lagstadgade ledigheter. Vårdtagaren beviljas servicesedel då vårdaren inte kan lämna vårdtagaren ensam hemma utan uppsikt eller ifall vårdtagaren inte kan vara ensam långa stunder. Med servicesedel avlastning i hemmet har närståendevårdaren möjlighet att göra det hen vill. I servicesedeln ingår överenskomna besök hemma hos den vårdtagande utifrån de individuella behoven. Under närståendevårdarens ledighet utför servicesedelproducenten de uppgifter som närståendevårdaren skulle göra. Den primära och viktigaste uppgiften är att se till vårdtagarens välbefinnande.

Servicesedeln för närståendevård inkluderar inte städning, utan producentens huvudsakliga uppgift är att vara till hjälp, stöd och sällskap för närståendevårdtagaren under de överenskomna timmar som närståendevårdaren är frånvarande. Servicen som ges i hemmet gäller endast den vårdtagande. Servicen kan bland annat inkludera utevistelse, aktiverande vård och omsorg samt individuellt anpassad funktionsbevarande aktivitet som minnesträning eller högläsning.

3.1 Att ansöka om och bevilja servicesedel

Man kan ansöka om servicesedel genom att kontakta socialhandledaren för närståendevård. För att beviljas servicesedel ska närståendevårdaren ha ett giltigt avtal om stöd för närståendevård. Socialhandledaren för stöd för närståendevård fattar beslut om beviljande av servicesedel. Beslutet baseras på en bedömning av behovet av servicesedel som stöd för närståendevården. Vid bedömningen beaktas regelbunden intervallvård

och dagverksamhets besök, familjesituationen, det sociala nätverket och vårdtagarens behov av vård och omsorg.

Sättet att arrangera vården för vårdtagaren antecknas i vård- och serviceplanen. Socialhandledaren för närståendevård handleder klienten i ärenden som berör användningen av servicesedel. Servicesedeln och beslutet skickas till klienten. Klienten får en lista över de godkända serviceproducenterna vid social- och hälsovårdsverket, av vilka klienten kan välja en lämplig serviceproducent.

Servicesedeln är avsedd att användas månatligen, 1–4 timmar per gång och beviljas för högst 8 timmar per månad. Servicesedeln beviljas för sex (6) månader i taget eller till årets slut, beroende på tidpunkten när närståendevårdaren och den vårdtagande har ansökt om servicesedel för avlastning. Servicesedeln är personlig och kan inte bytas ut mot pengar. Servicesedeln kan inte användas till annan service än vad som definierats i beslutet om beviljande av servicesedel.

3.2 Servicesedelns värde

Servicesedelns värde är oberoende av inkomst och lika stor för alla. Social- och hälsovårdsnämnden fastställer värdet på servicesedeln. Sedelns värde är 28 €/timme. Ifall servicen kostar mer än vad servicesedeln är värd betalar klienten mellanskillnaden direkt till serviceproducenten. Självriskandelen som klienten betalar berättigar inte till hushållsavdrag i beskattningen.

4. Lagstadgad ledighet för närståendevårdaren

En närståendevårdare som har avtal med social- och hälsovårdsverket kan välja servicesedel för att ordna service åt vårdtagaren under sin lagstadgade ledighet. Servicesedeln är ett sätt att ordna vården under närståendevårdarens lagstadgade ledighet. Man kan också ordna ledigheten som intervallvård, familjevård eller med avlösarservice. Ordandet av ledigheten antecknas i vård- och serviceplanen.

Klienten kan använda servicesedeln till vård vid privata boendeenheter som social- och hälsovårdsverket har godkänt som serviceproducenter för lagstadgad ledighet. Effektiverat serviceboende för äldre innebär boendeservice enligt socialvårdslagens 21 §, som ordnas vid en boendeenhet där personal är närvarande dygnet runt. Serviceproducenten har verksamhetstillstånd endera från regionförvaltningsverket eller Valvira.

Vård vid boendeenhet under närståendevårdarens lagstadgade ledighet är avsedd för äldre som på grund av sin funktionsförmåga inte klarar sig hemma och tillfälligt behöver en serviceboendemiljö där personal finns på plats dygnet runt. Servicesedeln är avsedd för ordnande av den vårdtagandes personliga vård och omsorg och kan inte användas för annan service så som till exempel fysioterapi- frisör- och fotvård. Under vårdperioden sörjer man för klientens dagliga vård, trygghet och omsorg och följer upp måendet. Under perioden sköter man om klientens hygien, påklädning, medicinering och näring och följer upp hälsotillståndet. Klienten har möjlighet att delta i aktiviteter som ordnas vid boendeenheten.

4.1 Att ansöka om och bevilja servicesedel

Servicesedeln beviljas från början av följande månad efter att ansökan har lämnats in och är avsedd att användas i huvudsak månatligen. Socialhandledaren beviljar servicesedel. Servicesedeln beviljas för 6 månader åt gången (18 lagstadgade dagar). Klienten väljer serviceproducent från listan över godkända serviceproducenter vid social- och hälsovårdsverket och avtalar om de praktiska sakerna och tidpunkten för vårdperioden direkt med serviceproducenten. Servicesedeln är personlig och kan inte användas till annan service än vad som definierats i beslutet om beviljande av servicesedel.

4.2 Servicesedelns värde

Servicesedelns värde är oberoende av inkomst och lika stor för alla. Social- och hälsovårdsnämnden fastställer värdet på servicesedeln. Värdet på servicesedeln som beviljats klienten för kortvarig vård vid ett effektiverat serviceboende är 115 €/dygn. Serviceproducenten ska binda sig till detta pris eller fastställa sitt dygnspris så att klientens självriskandel är högst den avgift som har fastställts i lagen om klientavgifter (3.8.1992/734, 6 b

§). Avgiften ska justeras vartannat år utifrån förändringen i folkpensionsindex enligt 2 § i lagen om folkpensionsindex.

4.3 Utrymme

Boendeenheten ska ha ett verksamhetstillstånd från regionförvaltningsverket eller Valvira för de utrymmen där boendeservicen utförs. Enheten ska ha en uppdaterad räddningsplan och säkerhetsutredning som är godkänd av räddningsmyndigheterna och personalen ska vara införstådd med planerna. Utrymmena ska vara hindersfria och möjliggöra användning av hjälpmedel. Ifall utrymmena är i flera våningar ska det finnas hiss i huset. Rummen ska vara möblerade och de gemensamma utrymmena vid enheterna ska kunna användas av klienterna.

Verksamhetsutrymmena ska vara lagenliga och de ska ideligen uppfylla gällande säkerhetsföreskrifter så att man vid enheten sörjer för klienternas säkerhet på det sätt som fastställts i lag och myndigheternas föreskrifter.

5. Klientens ställning

Klienten har rätt att från social- och hälsovårdsverket få information om sin ställning som användare av servicesedel, servicesedelns värde, serviceproducenternas priser, grunderna för hur självriskandelen fastställs och om hur stor den uppskattas vara samt om den klientavgift som bestäms för motsvarande tjänster enligt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården.

Klienten beställer servicen av den serviceproducent som klienten har valt av de serviceproducenter som social- och hälsovårdsverket har godkänt och avtalar om tidpunkten för servicen. Serviceproducenten producerar servicen under den överenskomna tidpunkten.

Klienten och serviceproducenten gör upp ett serviceavtal om faktureringsvillkor, service och eventuell tilläggservice. Klienten bekostar eventuell tilläggservice själv i sin helhet. Avtalsförhållandet mellan klienten och serviceproducenten omfattas av bestämmelserna och rättsprinciperna inom konsumenträtt och avtalsrätt.

6. Krav som ställs på serviceinnehåll

Servicen som ges en klient ska vara planerlig och målinriktad. Klientens egna resurser stöds och servicen baseras på de individuella behoven. I klientrelationen följs lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) i fråga om förtroendefulla klientrelationer samt klientens rätt till god service och gott bemötande inom socialvården.

Ifall vårdtagaren använder servicesedeln för avlastning i hemmet, kommer närståendevårdfamiljen överens om serviceinnehållet med serviceproducenten så att det motsvarar familjens behov så bra som möjligt. Närståendevårdaren ansvarar för sin del om vårdtagarens vård och ger serviceproducenten nödvändig information om vården. Serviceproducenten förbinder sig att producera service enligt den information som har getts.

Läkemedelsbehandling är hälsovårdsverksamhet som utförs av yrkesutbildade personer inom hälsovården som har fått utbildning i läkemedelsbehandling. Ifall man hemma hos klienten behöver dosera läkemedel eller hjälpa till med att ta medicinen, förutsätts giltiga tillstånd för läkemedelsbehandling.

Boendeenheten ska ha en namngiven person som ansvarar för läkemedelsbehandlingen. Serviceproducenterna ska ha en skriftlig, godkänd läkemedelsplan. Av yrkespersoner som utför läkemedelsbehandlingar förutsätts giltiga tillstånd. Man kan inte delta i uppgifter inom läkemedelsvård eller genomföra den, utan att först ha fått utbildning på området.

Vård vid effektiverat serviceboende under närståendevårdarens ledighet garanterar dygnetruntvård för klientens personliga hjälpbehov. Servicen produceras i utrymmen som serviceproducenten äger eller hyr.

Klienten har rätt att få service både på finska och svenska.

7. Personal

Av personalen vid boendeenheten förutsätts rätt att utöva yrket som hälsovårdare eller sjukskötare enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) eller rätten att använda yrkesbeteckningarna närvårdare, primärskötare eller hjälpskötare enligt förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (564/1994) eller behörighet för närvårdare enligt lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005 och förordning 608/2005) eller andra motsvarande behörigheter enligt övergångsbestämmelsen i nämnda lag. Vikarier ska ha tillräcklig utbildning inom social- och/eller hälsovårdsbranschen.

Av personalen för avlastning i hemmet förutsätts rätten att använda yrkesbeteckningarna närvårdare, primärskötare eller hjälpskötare enligt förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (564/1994) eller behörighet för närvårdare enligt lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (29.4.2005/272) eller yrkesexamen enligt lagens 11 § eller andra motsvarande behörigheter enligt övergångsbestämmelsen i nämnda lag. Vikarier ska ha tillräcklig utbildning inom social- och/eller hälsovårdsbranschen.

Ifall serviceproducenten har fler än tre anställda i arbetsförhållande, bör ansvarspersonen för servicen ha högskoleexamen inom social- och/eller hälsovårdsbranschen eller motsvarande examen, tillräckliga ledarskapsfärdigheter samt arbetserfarenhet från motsvarande uppgifter.